

5 april 2023

Aan: Raad van State
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Van: Stichting Rotterdam Natuurlijk!
Diederik van der Mast (voorzitter en woordvoerder)

Datum: 5 april 2023

Kenmerk: [NL.IMRO.0599.BP2186Parkhaven-va01](#), Crisis- en Herstel Wet

[Link naar bestemmingsplan Parkhaven](#)

Geachte leden van de Raad van State,

Middels deze brief verzoeken wij, Stichting Rotterdam Natuurlijk!, om vernietiging van het bestemmingsplan Parkhaven. Wij menen dat dit gerechtvaardigd is op basis van de gronden en argumenten die we in dit beroep uiteenzetten en toelichten. Alle 'links' naar URL's in de tekst verwijzen naar onderliggende onderbouwende of toelichtende documenten die via internet beschikbaar zijn. Samen met de bijlagen dienen wij dit beroep in. Indien een link niet werkt dan horen wij dat graag en zullen wij het betreffende stuk apart digitaal toesturen. Een digitale versie (pdf) is te vinden op onze website:

<https://rotterdamnatuurlijk.nl/wp-content/uploads/2023/04/20230405-Beroep-Parkhaven.pdf>

Stichting Rotterdam Natuurlijk!

Onze stichting is opgericht op 24 februari 2022 met als doel om het Rotterdamse bestuur te helpen inzien dat er veel meer ruimte in Rotterdam nodig is voor natuur en water, en daarmee voor de Rotterdammers, om de kwaliteit van de leefomgeving, de gezondheid van de mensen en gevolgen van klimaatverandering zoveel mogelijk het hoofd te bieden. Belangrijk daarbij vinden wij ook dat geen mogelijkheid onbenut wordt gelaten om de opwarming van de aarde te stoppen. We hanteren de wereldwijde wetenschappelijke consensus over klimaat, biodiversiteit en de vooruitzichten die in scenario's worden geschetst. De negen planetaire grenzen zien wij als overkoepelde visualisatie van de actuele toestand van onze leefwereld, vanuit het menselijk perspectief wel te verstaan. Belangrijk vinden wij ook dat de gemeente tegenspraak en inspraak organiseert rondom de ontwikkelingen van de fysieke leefomgeving om zodoende de kwaliteit en het publieke belang van de besluiten te borgen.

Wat ging vooraf

Inleidend willen wij de afdeling meegeven dat wij constateren dat het bestemmingsplan niet voldoet aan goede ruimtelijke ordening voorzien van alle waarborgen die daarbij horen. Wij zien onduidelijkheid, onvolledigheid en tegenstrijdigheid in de beleidslijnen voor de kwaliteit van de fysieke Rotterdamse leefomgeving. De omgevingsvisie, het richtinggevend kader dat de raad hanteert, bevat geen toetsbare doelen voor de kwaliteit en gezondheid van onze leefomgeving, én neemt inspraak niet als voorwaarde bij het voornemen om de stad te verdichten met maar liefst 50.0000 woningen. Wij missen het publieke belang en de afweging, die ook landelijk speelt, over de locaties waar (nog) ontwikkelingen kunnen worden toegevoegd. Van belang hierbij is dat de landelijke richtlijnen over [water en bodem sturend](#) en [een groene klimaatadaptieve gebouwde](#)

[omgeving](#) een steeds dwingender karakter krijgen omdat op lokaal niveau de kwaliteit van besluiten niet toeneemt voordat wetgeving daadwerkelijk is ingevoerd. Alsof de leefomgeving en de natuur daarop wacht.

De beleidskaders bieden aldus geen houvast voor goede ruimtelijke ordening. Dit wordt vervolgens niet gecompenseerd door op project- en planniveau, in de vorm van bijvoorbeeld uitgebreide samenhangende 'cumulerende' milieuonderzoeken uit te voeren, waarin de hoogst mogelijke zorgvuldigheid wordt betracht. Met als resultaat dat een verdichtingsambitie die gebaseerd is op wensgedachten, aannames en meningen, als uitgangspunt wordt genomen zonder borging van de gezondheids-, welzijns- en culturele belangen van de Rotterdamse mensen, natuur en cultuur. Met andere woorden, de raad negeert de urgentie om in tijden van klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en omgevings-gezondheidsrisico's, de oorzaken en gevolgen hiervan, alsmede ruimhartige inspraak ten behoeve van kwaliteit en draagvlak, zeer centraal en zorgvuldig mee te nemen in een lange termijnvisie op ruimtelijke ordening.

De raad heeft een wettelijke verantwoordelijkheid om zonder last te stemmen en het publieke belang centraal te stellen. Hierop inspelend hebben wij het afgelopen jaar vele brieven, inspreekmomenten en gesprekken met ambtenaren en raadsleden gevoerd waarin wij onderbouwend met publicaties en onderzoek op het belang van goede ruimtelijke ordening gewezen. Desondanks moeten we constateren dat het niet is geborgd in voorliggend bestemmingsplan. In bijlage 3 vindt nog enkele rapporten over de Rotterdamse bestuurscultuur waarover de raad tot op heden nog geen besluiten heeft genomen.

1. Geraadpleegde wet- en regelgeving

Wij beroepen ons bij het verzoek tot vernietiging op de volgende wetten en verdragen:

1. Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), in het bijzonder:
 - a. Artikel 2: recht op leven en een gezonde leefomgeving;
 - b. Artikel 5: recht op veiligheid;
 - c. De zorgplicht van bevoegd gezag dit te borgen voor alle inwoners;
 - d. Uitspraak Urgenda;
2. Verdrag van Aarhus, in het bijzonder:
 - a. Toegang tot milieu-informatie;
 - b. Inspraak vanaf alle opties open bij verwachte milieueffecten;
3. Beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder:
 - a. Motivatie, niet alle belangen in kaart, onnavolgbaar;
 - b. Verbod op vooringenomenheid (Fair Play);
4. Omgevingsverordening Zuid-Holland, in het bijzonder:
 - a. Transformeren vs inpassen;
 - b. Gevolgen klimaatverandering niet volledig opgenomen;
5. Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001, in het bijzonder:
 - a. Artikel 2, aanhef en onder a): onwettelijk gebruik chw;
6. Richtlijn 2011/92/EU van het Europese Parlement en de Raad van 13 december 2011, in het bijzonder:
 - a. Onwettelijk vormvrij m.e.r. besluit;
7. Klimaatwet, in het bijzonder:
 - a. Niet bijdragen van de ontwikkeling aan de gestelde doelen voor 2030 en 2050;
8. Milieuwetgeving, wet geluidhinder, in het bijzonder:

- a. Cumulatie van ontwikkelingen niet meegewogen;
- b. Onnavolgbare aannames en berekeningen;
- c. Gevolgen voor Rijksmonument Het Park en monumentale bomen niet onderzocht.

2. Politieke en fysieke realiteit

2.1 Politieke realiteit in Rotterdam

De gemeenteraad besluit ten onrechte tot het volgende beleid:

1. 50.000 woningen (twee keer het aantal woningen in Barendrecht) toevoegen in Rotterdam is onvoldoende onderbouwd zonder grondig onderzoek naar:
 - a. De effecten op de leefomgeving;
 - b. De gezondheid van de Rotterdammers en natuur;
 - c. De toename van risico's voor waterveiligheid;
 - d. De effecten op de mobiliteit;
 - e. De gevolgen voor het energiegebruik;
 - f. De rechtszekerheid van huidige en toekomstig inwoners van Rotterdam;
 - g. De mening van Rotterdammers hierover.
2. Op planniveau wordt eveneens geen onderbouwing gevonden:
 - a. Gebruik van salamatactiek bij MER procedures;
 - b. Toepassen van hogere waarde geluidhinder tegen eigen beleid in;
 - c. Onwettelijk gebruik van chw: meer geitenpaadjes, geen oplossing voor de werkelijke (fysieke) uitdagingen;
 - d. Ontbreken van inspraak vanaf het prille begin (Verdrag van Aarhus);
 - e. Wetenschappelijke kennis en samenwerking worden niet geborgd.

Dit speelt zich af in een bestuurlijke omgeving:

1. Waar de omgevingsvisie geen concrete toetsbare kaders en doelen biedt (Rekenkamer);
2. Bestuurlijke en politieke oneigenlijke werkdruk bestaat (Rekenkamer);
3. De wethouder Klimaat, Bouwen en Wonen als *uitvoerder* ook in het bestuur van DCMR als *handhaver* zit.

2.2 Consensus over de fysieke realiteit

De fysieke realiteit van onze leefomgeving wordt door wetenschappers en instituten langdurig en zorgvuldig in kaart gebracht. Op basis van de bevindingen wordt regelmatig rapporten en adviezen uitgebracht:

1. Van de 9 planetaire grenzen zijn [er 5 reeds overschreden](#);
2. De klimaatrapporten van IPCC: directe actie vereist;
3. Klimaatscenario's van Deltares en KNMI: te gebruiken bij visie-ontwikkeling;
4. Verslagen en adviezen van Rli, WUR, CBS en PBL over onze leefomgeving: feiten, data en richtlijnen. Zie ook de [kamerbrief over Landelijke maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving](#);
5. [Rotterdams Weerwoord](#): lokale kennis die integraal in beleidstukken thuishoort (nu afwezig);
6. [ROER addendum](#): verdichten resulteert in grote risico's voor de leefomgeving, onderzoek deze;
7. Commissie MER, onder andere [het laatste advies aan de raad](#): zorg voor toetsbare doelen en respecteer de grenzen.

Bovenstaande wetenschappelijke bronnen tonen hoe dicht we de grens zijn genaderd of eigenlijk al over zijn gegaan. Toevoegen van nieuwe ontwikkelingen is alleen mogelijk met de grootst mogelijke zorgvuldigheid.

2.3 Wat dit betekent

Er is een onoverbrugbare afstand ontstaan tussen wat de politiek denkt dat mogelijk is en wat de wetenschap zegt dat mogelijk is. Zorgvuldig beleid, waarbij inspraak van burgers en wetenschappers een centrale rol speelt, kan de afstand sterk verkleinen. De Rotterdamse Rekenkamer wijst de Raad meermaals op zorgwekkende signalen die de zorgvuldigheid en het bedienen van het publieke belang ernstig (kunnen) schaden. De raad doet hier echter niets mee. Ook lukt het vele burgers en ons als stichting niet om invloed te hebben op de onveilige cultuur onder ambtenaren en raadsleden. Neem als voorbeeld de meer dan honderd zienswijzen op bestemmingsplan Parkhaven: deze worden met grote creativiteit en overtuiging 'weggeschreven' door de ambtenaren, dat lijkt hun primaire opdracht, zijnde loyaal aan de politiek. Zij hebben echter ook een taak het publieke belang te dienen. Uiteindelijk wordt niet één zorg over natuur, klimaat, verkeer, cultuur, erfgoed en inspraak in de zienswijzen gegrond verklaard door de Raad. De Afdeling vertegenwoordigt de derde macht in onze democratische rechtsstaat en we vragen u indringend om een zorgvuldige en rechtvaardige afweging der belangen, juist ook de publieke belangen, te zoeken in het bestemmingsplan Parkhaven. Wij zien deze rechtvaardige afweging niet terug.

3. Context van de besluitvorming

3.1 Omgevingsvisie onbruikbaar als kader

De gemeenteraad van Rotterdam hanteert zoals eerder al gesteld ten onrechte de omgevingsvisie als ruimtelijk kader. Op basis van de omgevingsvisie is zorgvuldige gebiedsontwikkelingen onmogelijk: het ontbreken van toetsbare doelen voor de leefomgevingskwaliteit, klimaatadaptatie en -mitigatie, én heldere procedures voor participatie in lijn met [het Verdrag van Aarhus](#). De Commissie MER heeft in een advies over een herziening van de omgevingsvisie nadrukkelijk op gewezen. En ook wij hebben raadsleden en ambtenaren in meerdere gesprekken, brieven en inspreekmomenten gewezen op het ontbreken van een kader voor goede ruimtelijke ordening.

Zo lijkt het voor de gemeenteraad de modus operandi om beleidsnotities vast te stellen met ambities voor schonere lucht, meer groen, meer biodiversiteit, minder geluidhinder, realiseren van het de klimaatdoelen en klimaatadaptatie strategieën. En tegelijkertijd plannen goed te keuren die deze ambities direct of op langere termijn ondermijnen of onmogelijk maken, zoals het geval is met het dempen van havens (kan ook dienen voor toekomstige noodzakelijke zoetwateropslag) en hoogbouw (blijvend hoog energiegebruik, veel materiaalgebruik). In dit kader valt het ook op dat de [wethouder Klimaat, Bouwen en Wonen](#), als uitvoerder van beleid, ook [in het bestuur van handhaving DCMR](#) zit. Een situatie van de slager die zijn eigen vlees keurt bij ALLE gebiedsontwikkelingen in de stad.

3.2 Inspraak niet de standaard

De raad besluit ten onrechte dat er geen inspraak is van burgers en onafhankelijk deskundigen bij zowel het opstellen van de omgevingsvisie als bij gebiedsontwikkeling (Verdrag van Aarhus). Inspraak vindt dan plaats als de plannen gereed zijn. Wat rest is bezwaar en beroep. Tijdrovend en kostbaar. En leidt zelden tot een hoge kwaliteit besluit en het dienen van het publieke belang. Het Verdrag van Aarhus voorziet in dwingende inspraak vanaf het moment dat alle opties nog open zijn indien er sprake is van verwachte milieugevolgen. De Richtlijn 2011/92/EU verplicht de cumulatie van ontwikkelingen integraal mee te wegen. Daar komt bij dat de omgevingswaarden voor onder meer luchtkwaliteit, waterkwaliteit, hitte, geluid en groen op de meeste plekken in Rotterdam tot de slechtste van Nederland behoren, ruim boven de WHO-advieswaarden en voor geluid op veel plekken boven de voorkeurswaarde of zelfs boven de maximale hogere waarde zijn. Elke nieuwe fysieke ontwikkeling kan de situatie minder gunstig maken dan de huidige situatie. Zowel het

Verdrag van Aarhus als de verplichting tot milieueffectrapportages is met deze wetenschap overal in Rotterdam van kracht, dus ook bij de kleine ontwikkelingen in de fysieke ruimte.

3.3 Gevolgen van 50.000 woningen

Bestemmingsplan Parkhaven is een gevolg van de zelfopgelegde ambitie voor het toevoegen van 50.000 woningen (meer dan twee keer het aantal woningen in Barendrecht) tot het jaar 2040 aan Rotterdam. Deze ambitie is gebaseerd op aannames, meningen en wensgedachten (zie volgende paragraaf). Het ontbreekt echter aan grondig samenhangend (milieu en klimaat) onderzoek naar de gevolgen voor de leefomgeving en/of een zorgvuldig participatieproces met de inwoners van Rotterdam en onafhankelijke deskundigen van bijvoorbeeld de Commissie MER, CBS, of het Planbureau voor de Leefomgeving. De raad is bekend met het [ROER addendum](#), de [tussenrapportage Leefomgevingstoets in 2021 van de provincie](#) en het advies van de [commissie MER over de omgevingsvisie](#). En er zijn meer documenten bekend bij de raad die waarschuwen voor de negatieve gevolgen van verdichting op de kwaliteit van de leefomgeving.

3.4 Woonvisie 2030 niet deugdelijk,

De raad besluit ten onrechte dat voor dit bestemmingsplan de woonvisie 2030 geldt, zo is te lezen op pagina 21 en 22. Deze visie is in een rapport van de [Rotterdamse Rekenkamer sterk bekritiseerd](#). De cijfers waarop de woonvisie is gebaseerd zijn 'wankel' wat betekent, onbetrouwbaar, afwezig of onjuist. Deze woonvisie kan niet (meer) als onderbouwing voor een ontwikkeling worden gebruikt omdat geen borging met betrouwbare cijfers mogelijk is.

3.5 Nieuwbouw is ten onrechte 'geframed' als dé oplossing

Uit [gegevens van CBS](#) blijkt dat in Nederland het verschil tussen de woningvoorraad en het aantal huishoudens het afgelopen decennium historisch gezien laag is en dat er geen sprake is van woningnood in vierkante meters, maar er sprake is van een grote behoefte aan woningen in het betaalbare segment en er het afgelopen decennium veel ouderen zijn blijven wonen in gezinswoningen en niet naar een verzorgingshuis zijn gegaan. De woningprijs is echter enorm gestegen door de lage rente (goedkoop lenen) en beleidskeuzes als de jubelton en verkopen van huurwoningen door corporaties. Daarnaast stonden er in 2022 in [Rotterdam meer dan 13.000 verblijfsruimten langdurig \(meer dan 1 jaar\) leeg](#), samen ruim 1.1 miljoen m². Van belang is ook dat [CBS constateert dat de trek uit de Randstad blijft toenemen](#) en dat de [bevolkingstoename wordt veroorzaakt door immigratie](#). Desondanks wordt bij bestemmingsplan Parkhaven deze 'bouwopgave' als belangrijke reden voor het oplossen van de woningnood aangevoerd. Voor wie wordt deze ontwikkeling gebouwd vragen wij ons af. Op basis van de feitelijke cijfers en het gegeven dat de woningnood een landelijke is, zich concentreert in het uiterst betaalbare segment (migranten en starters), is de door de raad veronderstelde bouwopgave vooral een wensgedachte. De onderbouwing voor het argument "woningnood" voldoet niet.

3.6 Geen zorgvuldigheid voor milieueffecten op beleids- én projectniveau

De raad stemt ten onrechte in met een omgevingsvisie die zelf, als beleidsdocument, niet verder gaat dan een ROER en geen inspraak procedures concreet heeft uitgewerkt. Er is niet zorgvuldig onderbouwd hoe milieueffecten worden gemeten en voorkomen. Zorgvuldigheid ten aanzien van de kwaliteit van de leefomgeving, gevolgen van klimaatverandering en inspraak voor draagvlak en borging van het publieke belang worden hierdoor aan het toeval overgelaten. Dit besluit voldoet inhoudelijk niet. Op projectniveau zou dit gecompenseerd kunnen worden door zorgvuldig onderzoek te doen en inspraak te organiseren vanaf het prille begin (Verdrag van Aarhus). Ook hierin voldoet het besluit niet. Wel is gekozen dit plan aan te wijzen als plan onder Crisis- en herstelwet en dit in te zetten om milieuonderzoek op aantasting van Rijksmonument Het Park te ontlopen en de procedure te versnellen. Door dit besluit voldoet het plan niet aan de beginselen van behoorlijk bestuur zoals ook in nadere passages in dit beroep wordt geduïd.

4. Negeren advies van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed

De raad negeert met dit besluit het zwaarwegende advies van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed dat na verschuiving van de gebouwen vernietigend is (bijlage 5, verkregen via WOO). Het bestemmingsplan voldoet daarom niet aan een goede ruimtelijke ordening. De groene strook ten noorden en zuiden van Rijksmonument Euromast is opzettelijk zo gesitueerd, met als doel een samenspel te vormen met de Euromast. Dit plan zorgt voor een onherstelbare aantasting van deze samenhang, aldus het advies van de RCE.

5. Toetsing aan omgevingsverordening Zuid-Holland

5.1 transformeren zonder onderbouwing

De raad besluit ten onrechte dat het plan voldoet aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Zuid Hollandse omgevingsverordening. Artikel 6.9 schrijft voor dat een bestemmingsplan alleen kan voorzien in een ruimtelijke ontwikkeling indien is aangetoond dat de ruimtelijke kwaliteit ten minste gelijk blijft. In dit gebied is naast veel natuur en zachte bodem sprake van zeer nabije Rijksmonumenten 'Euromast', 'Maastunnel' en 'Het Park' waarvoor het instandhoudingsprincipe nog zwaarder weegt. De raad is van mening dat hier [sprake zou zijn van inpassing](#): de ontwikkeling sluit aan bij de gebiedsidentiteit. Het plangebied bestaat nu uit gras, struiken en volwassen bomen die opzettelijk zo zijn gesitueerd dat de ruimtelijke kwaliteit, samen met Rijksmonument Euromast, van hoge cultuur, natuurhistorische waarde is (ook zo erkend door de Rijksdienst Cultureel Erfgoed). Bij het verwijderen van de huidige groene compositie en het toevoegen van 8 torenflats is sprake van transformeren: de ontwikkeling verandert de gebiedsidentiteit. In dit gebied bevinden zich drie Rijksmonumenten: Euromast, Maastunnel en Het Park. Voor alle drie heeft deze transformatie een niet onderzochte en ook niet beschreven visuele en milieu impact waaruit blijkt dat de ruimtelijke kwaliteit tenminste gelijk blijft. Hierbij is van belang dat de Raad voor Cultureel Erfgoed (RCE) zie uitgesproken negatief heeft uitgesproken over de ruimtelijke kwaliteit van deze ontwikkeling. Zonder deze motivering, inclusief een grondige motivering voor het ter zijde leggen van het advies van RCE, voldoet het bestemmingsplan niet aan artikel 6.9 van de omgevingsverordening Zuid-Holland. Hierbij is van belang dat het plangebied niet zonder reden integraal onderdeel is van het bestemmingsplan Scheepvaartkwartier.

5.2. Plan houdt geen of onvoldoende rekening met klimaatverandering

In artikel 6.27a staat dat in het bestemmingsplan rekening moet worden gehouden met de risico's van klimaatverandering:

1. wateroverlast door overvloedige neerslag;
2. overstroming;
3. hitte;
4. droogte

Uit het bestemmingsplan blijkt niet dat voldoende met deze risico's wordt rekening gehouden. Ook wordt niet duidelijk of risico's worden aanvaard. Dit schaadt de rechtszekerheid van de mogelijke toekomstige eigenaren: zij weten niet goed welke risico's ze lopen, hoe verzekeraars hiermee omgaan en welke schade uiteindelijk voor eigen rekening zal zijn. Zonder deze uitleg dan wel concrete aanvaarding van de risico's voldoet dit plan niet aan artikel 6.27a van de omgevingsverordening Zuid-Holland.

6. Zorgvuldigheid van bestuur en zorgplicht

In het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens staat dat ieder mens recht heeft op leven. Daarvoor is een gezonde leefomgeving een voorwaarde. Hieruit volgt een zorgplicht voor de overheid. In de algemene wet bestuursrecht zijn algemene beginselen opgenomen waaraan behoorlijk bestuur moet voldoen. In de regelgeving European Environment Impact Assessment staat dat MER-procedures in samenhang moeten worden beoordeeld en uitgevoerd. In het Verdrag van Aarhus staat dat alle milieu-informatie op een duidelijke manier voor burgers toegankelijk en beschikbaar moet zijn. In dit Verdrag staat ook dat de overheid inspraak vanaf de initiële planvorming moet organiseren indien er nadelige gevolgen voor de leefomgeving (milieu) verwacht kunnen worden. Dit Verdrag ziet inspraak als voorwaarde voor zorgvuldige besluitvorming waar alle belangen, ook de publieke, kunnen worden meegewogen. Dit draagt in belangrijke mate bij aan de kwaliteit van het besluit en tegelijk voor draagvlak zorgt.

In het bestemmingsplan Parkhaven is de zorgplicht niet verwoord en worden meerdere zaken niet gemotiveerd:

1. Het plan is onder de crisis- en herstelwet (chv) geplaatst terwijl de richtlijn [2001/42/EG van het Europees Parlement](#) en de Raad van 27 juni 2011 (hierna ook: de SMB richtlijn) lijdend zou moeten zijn;
2. Er wordt niet voldaan aan de omgevingsverordening Zuid- Holland waarin staat dat de ruimtelijke kwaliteit tenminste gelijk moet blijven en er moeten maatregelen worden opgetekend tegen de gevolgen van klimaatverandering (artikel 6.27a);
3. De concrete doelen in de Klimaatwet over de uitstoot van broeikasgassen van de ontwikkeling nu (CO2 budget) en in 2050 (CO2-neutraal of -negatief) zijn niet geborgd in bestemmingsplan Parkhaven;
4. Er ontbreekt een motivering voor het ontbreken van integraal onderzoek naar de milieueffecten van deze, in samenhang met andere ontwikkelingen, op de leefomgeving en de gezondheid van de bestaande én nieuwe bewoners.

Burger- en milieubelangen worden nergens in de besluitvorming meegewogen waardoor de besluitvorming tot het bestemmingsplan Parkhaven van zorgelijke en risicovol lage kwaliteit is.

7. Onderbouwing milieuonderzoeken voldoet niet

7.1 Omgevingsvisie onbruikbaar voor ruimtelijk plan

De omgevingsvisie, in 2021 vastgesteld door de gemeenteraad, kan niet dienen als onderbouwing voor het ruimtelijk plan, terwijl dit wel zou moeten. In de visie ontbreken concrete procedures voor participatie en concrete toetsbare korte en lange termijn doelen voor de gezondheid en leefbaarheid van de leefomgeving. Hoe schadelijk dit uitwerkt bij Parkhaven: het organiseren van 'participatie' ligt bij initiatiefnemer wat uitdraait op een 'koop-interesse traject' en er wordt alleen windtunnel onderzoek naar de luchtkwaliteit gedaan (gebruik makend van data uit de corona-lock-down periode). Zie ook paragraaf 7.2.

7.2 Luchtkwaliteitsonderzoek voldoet niet

De raad heeft Peutz onderzoek laten doen naar de invloed van de ontwikkeling op de luchtkwaliteit. Dit onderzoek zit bevat vele onjuiste aannames, waaronder verkeersdata uit coronatijd. Er wordt een windtunnel model gemaakt van waarin niet wordt onderbouwd waarom bepaalde bronnen wel of niet worden meegenomen. Ook lijkt het model de verdieping van de weg naar de tunnel vlak te houden. Van belang is ook dat de luchtkwaliteit in de omgeving niet wordt onderzocht, niet voor de natuur in

het park en niet voor bestaande inwoners in de omgeving. De luchtkwaliteit ter plaatse behoort al tot de slechtste in Rotterdam en Nederland: elke verergering is onwenselijk, is ook het eigen Rotterdamse beleid. In het rapport wordt een hoge mate van nauwkeurigheid gesuggereerd door in de uitkomsten cijfers achter de komma te gebruiken. In werkelijkheid is er sprake van een foutmarge en bandbreedte. Deze gegevens ontbreken waardoor de uitkomsten niet zorgvuldig kunnen worden meegewogen. Deze constatering tonen aan dat dit onderzoek niet zorgvuldig is en niet kan dienen als onderbouwing voor dit plan.

7.3 Natuur in stedelijk gebied niet gewaardeerd

Door het ontbreken van toetsbare doelen en criteria voor natuur, groen, hitte en waterkwaliteit in de omgevingsvisie worden deze essentiële waarden voor de volhoudbaarheid van de stad niet of nauwelijks meegewogen in bestemmingsplan Parkhaven. Zie voor het beleid: [het Rotterdams Weerwoord](#).

7.4 Adviezen van Commissie MER worden genegeerd

Zoals ook elders in dit beroep staat omschreven negeert de raad tot op heden de adviezen van de Commissie MER over het opnemen van toetsbare doelen en navolgbare methoden en procedures in zowel de omgevingsvisie als bestemmingsplan Parkhaven. De zorgvuldigheid en daarmee transparante afweging van alle belangen is op geen enkele wijze geborgd.

8. Hogere waarde geluidhinder

De raad besluit ten onrechte tot het toestaan van hogere waarden geluidhinder bij bestemmingsplan Parkhaven. Little C ligt aan dezelfde drukke weg en trambanen en daar is de gemeten geluidhinder meer dan 70dB, [zie deze kaart](#) (ook te vinden als bijlage 4), hoger dan de hoogst toegestane geluidhinder die ter plaatse 63dB is. Vanaf [40dB \(in de nacht\) geluidhinder op een gevel](#) treden volgens RIVM en GGD gezondheidsrisico's op.

Rotterdam hanteert in beleid geformuleerd '[Actieplan Geluid 2019-2023](#)' zelf een drempelwaarde aan van 53dB (pagina 12) en is bij de planvorming Parkhaven in tegenspraak met haar eigen beleidsregels door wonen toe te staan op een locatie waar de drempelwaarde met mogelijk 20dB wordt overschreden. De gemeente formuleert het zo op pagina 15: 'Zo hebben we afgesproken dat de factor geluid al tijdens de zoektocht naar mogelijke toekomstige bouwlocaties nadrukkelijk wordt meegenomen'. Dit besluit is in tegenspraak met eigen beleid.

Van belang is dat in het geluidsrapport niet wordt uitgelegd hoe de berekende waarden zoveel kunnen afwijken van waarden op een zeer vergelijkbare locaties als Little C en de Puntegaaistraat, zie bijlage 4.

Een WOO-verzoek van 24 augustus 2022 voor inzage in het totale aantal besluiten in Rotterdam voor hogere waarden geluidhinder, met als doel om een overzicht te hebben van het totaal aantal blootgestelden, is tot op de dag van vandaag niet geopenbaard. Aangezien dit milieu-informatie betreft is de termijn voor openbaring zoals vastgelegd in het Verdrag van Aarhus niet gehaald.

VROM [heeft in 2011 onderzocht](#) hoe gemeenten omgaan met de hogere waarden geluidhinder en concludeert dat gemeenten hier maximaal gebruik van maken. Hogere waarden geluidhinder lijkt de juridische oplossing voor het mogen bouwen op zeer hoog geluidbelaste locaties als Parkhaven. De gevolgen voor de gezondheid van de Rotterdammer worden niet meegewogen zoals blijkt uit dit besluit.

Een recente [uitspraak van de voorzieningsrechter over het bestemmingsplan Coolbase](#) valt ook op. De uitspraak toont de risico's voor zowel de eigenaren, ontwikkelaars als de raad die ontstaan door het stelselmatig te besluiten tot hogere waarde geluidhinder. Conclusie: het is niet alleen heel schadelijk voor de gezondheid, er ontstaan mogelijk ook juridisch onhoudbare situaties waarbij de gemeente wordt gedwongen hoge kosten te maken om geluidhinder voor nieuwe bewoners binnen de normen te brengen. De gemeenschap draagt deze kosten en daarmee is het publieke belang absoluut niet gediend.

In bijlage 4 ziet u de gemeten geluidhinder rondom het Verkeersplein voor gebouwen Little C en het oude Belastingkantoor tussen 70 en 75 dB bedraagt. Veel hoger dan is toegestaan als 'hogere waarde' en daarmee niet alleen toont uiterst onzorgvuldig om het gaan met de zorgplicht voor recht op leven en een gezonde leefomgeving, maar ook een situatie van rechtsonzekerheid creëert voor toekomstige inwoners van Rotterdam. Little C had niet gebouwd mogen worden met de kennis van nu. Hoe weet de Raad, met deze wetenschap in het achterhoofd, dat de geluidhinder voor de ontwikkeling Parkhaven wél aan de wet geluidhinder voldoet en gaat voldoen?

9. Buitendijks gebied nodig voor toekomstige klimaatmaatregelen

De raad stemt ten onrechte in met dit bestemmingsplan in met een nieuwe woon ontwikkeling in buitendijks gebied, nabij of tegen waterkeringen. Hiermee negeert zij recente rapporten en zelfs [aangekondigde wetgeving over de sturende rol van water en bodem](#). Met de waterveiligheid en rechtszekerheid van inwoners wordt een loopje genomen aangezien burgers en organisaties in buitendijkse gebieden zelf aansprakelijk zijn voor hun veiligheid en schade. De waterschappen gaan geen maatregelen nemen die deze gebieden beschermen. Het wordt in het bestemmingsplan niet duidelijk hoe de Raad de risico's inschat en hoe over deze risico's wordt gecommuniceerd met toekomstige bewoners.

Belangrijk is in deze dat de toekomstige stijging van de zeespiegel, in combinatie met toenemende kansen op extreem weer, niet worden meegewogen als belang of risico. De raad verzuimt een paragraaf op te nemen die de transparantie hierover duidt voor de eigenaren. De toekomstige veiligheid en rechtszekerheid is niet geborgd in dit plan. Dit geldt overigens voor alle eigenaren van buitendijks vastgoed.

10. Bestemmingsplan voldoet niet aan de klimaatwet

De raad besluit ten onrechte dat dit bestemmingsplan een bijdrage levert aan het halen van de doelen in het klimaatakkoord, de afspraken die zijn gemaakt ten gevolge van de klimaatwet. De ontwikkeling Parkhaven heeft een levensduur die zeker rijkt tot 2050, het jaar waarin de bebouwde omgeving energie (CO2) neutraal moet zijn. In het bestemmingsplan wordt niet onderbouwd hoe de ontwikkeling hier een bijdrage aan levert. Ontwikkelingen die nu worden gerealiseerd zouden tenminste energieneutraal of liever energie-negatief moeten zijn om de internationaal afgesproken klimaatdoelen te halen. Hiervan afwijken resulteert in compensatie elders. Door het ontbreken van een overtuigende onderbouwing voldoet dit plan niet aan goede ruimtelijke ordening rekening houdend met de klimaatwet.

In zijn uitspraak van 20 december 2009¹ heeft de Hoge Raad overwogen dat de Nederlandse Staat per eind 2020 de CO₂ emissies met minstens 25% terug dient te brengen ten opzichte van 1990. De uitspraak is gebaseerd op het uitgangspunt dat er wetenschappelijke zekerheid bestaat dat de door mensen veroorzaakte CO₂ emissie schade veroorzaakt aan het mondiale klimaat.

Er is geen aanleiding om te overwegen dat de raad bij vaststelling van het bestemmingsplan niet gehouden zou zijn om rekening te houden met bedoelde uitspraak. In de toelichting van het plan wordt met zoveel woorden overwogen dat het rijksbeleid en het provinciale beleid ter harte is genomen. Echter het rijksplanologische beleid bevat op dit vlak geen concrete aanwijzingen, terwijl het provinciale beleid zich lijkt te hebben neergelegd bij klimaatverandering, nu dat vooral klimaatbestendigheid benoemt als provinciaal ruimtelijk belang.

De gemeente heeft op dit vlak zelf geen klimaatbeleid geformuleerd met daadwerkelijke maatregelen en een concrete planning op welke wijze invulling zal worden gegeven aan CO₂ reductie. Bij het vaststellen van de omgevingsvisie is nagelaten dergelijk beleid te formuleren. Per slot van rekening heeft de wetgever er in de nieuwe Omgevingswet voor gekozen om milieukwaliteitseisen, waaronder naar verwachting ook het aspect CO₂ reductie, als bruidsschat mee te geven bij decentralisatie. Hierover is de raad bij het inspreken voor het vaststellen van de omgevingsvisie reeds op gewezen.

Met onderhavig bestemmingsplan is eerst en vooral duidelijk dat dit zal leiden tot extra CO₂ emissies cq. dat deze emissies niet afnemen ten opzichte van de bestaande situatie. Het plan is hiermee in strijd met een goede ruimtelijke ordening en de verplichtingen die voortvloeien uit de Urgenda-uitspraak voor zowel het rijk als de decentrale overheden.

11. MER beoordeling zonder samenhangend onderzoek

11.1 Geen samenhang met andere ontwikkelingen

De raad besluit onterecht dat geen milieueffectrapportage nodig is. Er heeft geen cumulatief onderzoek plaats gevonden naar de gevolgen voor de fysieke toestand van het Rijksmonument Het Park en of met dit plan wordt voldaan aan de instandhoudingsverplichting van dit monument. Denk aan extra stikstof depositie, meer geluid (weerkaatsing en mensen), meer vervuiling, meer licht 's nachts en juist minder overdag, met name van oktober tot april. Er is een MER beoordeling uitgevoerd waarbij zonder onderzoek is aangenomen en besloten dat er geen nadelige gevolgen zijn voor het milieu en/of leefomgeving. Ons WOO verzoek van 15 december 2022 om milieu-informatie (zaaknummer 857582-2022) over de gevolgen van de ontwikkeling Parkhaven voor Het Park is nog niet beantwoord. Het Verdrag van Aarhus schrijft voor dat milieu-informatie binnen 1 maand openbaar moet worden gemaakt.

Wij maken ons grote zorgen over met name het deel van westelijk deel van Het Park, dat de meeste rust en biodiversiteit herbergt. De ontwikkeling leidt:

1. Tot hogere concentraties luchtvervuiling doordat er minder wind zal zijn die de vieze lucht uit de tunnel zal wegblazen. Deze blijft langer hangen.
2. Tot nog meer verkeer en congestie, dat ook weer tot meer luchtverontreiniging leidt;
3. Met name in de maanden met lage zonnestand (oktober – maart), tot veel minder zonlicht in dit deel waardoor de aanwezige natuur onherstelbare schade kan oplopen;
4. Tot hogere geluidhinder in Het Park door reflectie van verkeersgeluid tegen de gebouwen naar het oosten, welke weer gevolgen heeft voor zowel de natuur in Het Park als de verblijfskwaliteit.

¹ ECLI:NL:HR:2019:2006

Hoe kan het college besluiten dat er geen gevolgen voor het milieu te verwachten zijn als er geen enkel onderzoek heeft plaatsgevonden? Zie voor meer uitleg de volgende paragraaf.

11.2 Crisis- en herstelwet is onverbindend

De raad besluit ten onrechte dat gebruik gemaakt kan worden van de mogelijkheden die de Crisis- en herstelwet (chw) biedt. De chw die vanuit het burger perspectief slechts het doel heeft minder inspraak te dulden en extra geitenpaadjes te openen voor doordrukken van ondoordachte besluiten. Echter, deze wet is naar onze overtuiging onverbindend omdat hij in strijd is met het recht van de Europese Unie. De raad, voor zover hij gebruik heeft mogen maken van de mogelijkheden die de Crisis- en Herstelwet biedt, had een milieueffectrapportage moeten opstellen voor het hanteren van afwijkende milieunormeringen welke in dit bestemmingsplan zijn opgenomen. Het beroepschrift van Stichting Groen Parkhaven gaat hier uitgebreid op in en wij verwijzen de Afdeling naar hoofdstuk 5.2 op pagina 26.

11.3 m.e.r. verplichting

In artikel 4, lid 3, van de Richtlijn 2011/92/EU staat dat een m.e.r. beoordeling rekening moet houden met de relevante selectiecriteria uit bijlage III van deze Richtlijn. De Parkhavenstrook gelden de volgende kenmerken:

1. Het gebied is voor een belangrijk deel Rijksmonument;
2. Waarvoor een sterk richtinggevend advies door de RCE is afgegeven;
3. Is reeds zwaar milieu belast: geluid en luchtkwaliteit;
4. Het naastgelegen Park is cultureel erfgoed en fungeert samen met de Parkhavenstrook als de groene longen van een groot deel van het centrum van de stad;
5. Het is onderdeel van het Scheepvaartkwartier in het vigerende bestemmingsplan;
6. Het ligt aan de rand van het centrum van de stad, een zeer dicht bevolkt gebied;

In de m.e.r. beoordeling die de raad heeft uitgevoerd wordt, met deze kenmerken in het achterhoofd, niet gemotiveerd hoe tot de conclusie wordt gekomen dat een m.e.r. niet nodig is. Door het ontbreken van overtuigende motivering voldoet het besluit ook niet aan de beginselen van behoorlijk bestuur.

12. Vernietiging van waardevolle natuur en cultureel erfgoed

12.1 Waardevolle natuur, mee ontworpen op Rijksmonument Euromast

De raad besluit ten onrechte dat het op de Euromast ontworpen hoge kwaliteit groene gebied verloren gaat en dat niet geborgd is dat er iets voor terugkomt dat nu en of over 30 jaar ook maar in de buurt kan komen van de kwaliteit die er nu is. Dit is in strijd met beleid voor behoud en versterking van de groenstructuren in de stad. De klimaatverandering leidt tot een grote toename van hitte in de stad. Zoals de [Universiteit van Wageningen al in 2011 aantoonde](#) is groen, en dan met name volwassen bomen de belangrijkste maatregel dit tegen te gaan. In dit plan is deze waarde van het gebied niet benoemd en buiten de afweging gelaten. Hier wordt niet voldaan aan het zorgvuldigheidsbeginsel van behoorlijk bestuur. Alle belangen en waarden, ook de vernietiging, van de natuur dienen op begrijpelijke manier te worden meegewogen in het besluit.

12.2 Stikstof depositie in Rijksmonument Het Park

De AERIUS-berekening zou mee moeten nemen wat de despositie is in Het Park en welke gevolgen dit heeft. De Aerijs berekening zou ook de cumulatie van de ontwikkelingen in de omgeving mee moeten nemen: Erasmus MC, werkzaamheden aan de kade, Coolbase. De rekentool biedt hiervoor ook de mogelijkheden. De raad dient zich hiervoor op de hoogte te stellen van alle gevolgen van het besluit. Belangrijk is ook te vermelden dat de stikstofberekening uitgaat van het verkeersmodel van Goudappel Goffeng uit 2021. Zowel bij dit onderzoek als het bijgestelde onderzoek van 27 oktober

2022 worden aannames gebruikt die niet passend zijn bij de locatie en plaatselijke situatie, zoals wij onderbouwen in paragraaf 13.

12.3 Gecumuleerde stikstof depositie in natura2000 gebieden

Van belang is dat er geen rekening wordt gehouden in de AERIUS berekening met cumulatie van neerslaande stikstof door de werkzaamheden aan de ontwikkeling inclusief de kade, Coolbase, Erasmus MC en andere ontwikkelingen die gelijktijdig in Rotterdam plaatsvinden. In het rapport kan dit niet worden aangetoond omdat alleen de aanlegfase en gebruiksfase van de ontwikkeling Parkhaven zijn ingevoerd in de berekening. Om overtuigend aan te tonen dat er door deze ontwikkeling, in samenhang met andere ontwikkeling die tegelijktijdig worden uitgevoerd geen verdere schade wordt aangebracht aan Natura2000 gebieden is onderzoek nodig. De uitspraak van uw Afdeling in de Porthos zaak was hier duidelijk over. De [ecologische autoriteit maakt zich grote zorgen over de staat van de natuur in Zuid Holland](#). De provincie kan geen antwoord geven op de oorzaken van het uitblijven van natuurherstel. Het is van belang dat duidelijk wordt welke rol de ontwikkelingen in en om Rotterdam hierbij spelen. Zonder onderzoek hiernaar kan niet worden vastgesteld dat de ontwikkeling Parkhaven geen schade aan natuur veroorzaakt. Zonder deze overtuiging moeten wij ervan uitgaan dat er schade ontstaat aan Natura2000 gebieden, zoals ook geldt voor Rijksmonument Het Park en de monumentale bomen in en om het plangebied.

In de AERIUS berekening die door de heer P. van Oosten van Era-Contour wordt aangeleverd worden in bijlage 1 de uitgangspunten weergegeven. Wie stelt deze vast en worden deze door de gemeente gecontroleerd? En zoals hierboven aangegeven, waarom worden ontwikkelingen hier niet gecumuleerd?

In de projectberekening zelf komt de berekening uit op 993,3 kg/j NOx uitstoot tijdens de aanlegfase. Als we dit terugrekenen voor een 'stage IV machine' naar het aantal liters diesel dat is gebruikt, komt dit neer op 993 kg NOx / 10.65 kWh/liter / 0,4 g/kWh = 233.000 liter diesel ([bron](#)). Het verschil in uitstoot tussen verschillende diesel-aangedreven machines kan echter een factor 9 verschillen, in negatieve zin dan, wanneer Stage IIIb machines (uitstoot maximaal 3,3 g/kWh) worden gebruikt uit 2013. Dat wil zeggen dat in dit geval de berekende emissie kan uitkomen op 9.930 kg/j. Een dergelijke marge is van grote betekenis voor de mate van neerslag en wordt niet benoemd in het rapport. Van belang is ook dat in de berekening mogelijk niet wordt meegewogen dat de werkelijke emissie, vooral door stationair draaiende machines veel hoger zijn, [zoals TNO rapporteerde na onderzoek](#) in opdracht van de overheid. Dit voorbeeld toont dat de Raad ten onrechte uitgaat van voldoende controle door ambtenaren op dit rapport. De raad besluit ten onrechte dat dit onderzoek transparant, betrouwbaar en navolgbaar is.

13. Opvallende aannames in het verkeersonderzoek

De raad besluit ten onrechte dat het verkeerskundig plan voldoet. In dit rapport zitten echter onjuiste aannames. Door deze onjuiste aannames, zoals het gebied aanwijzen als centrumlocatie met HOV hub in de buurt, is de voorspelde verkeerstoename in het onderzoek lager dan de werkelijke situatie: periferie en geen HOV hub in de buurt. Ook wordt in het onderzoek niet duidelijk of andere ontwikkelingen zijn meegenomen.

Vragen die niet beantwoord worden in het onderzoek:

1. Hoe kan worden uitgegaan van het afnemen van autogebruik als het autogebruik volgens [ANWB en CBS](#) toeneemt?
2. Wordt in dit onderzoek ook gedrag gemodelleerd dat bij ernstige congestie, dat op moment van schrijven al meerdere keren per week actualiteit is? Het model gaat uit van vrije

kruispunten bij een groen verkeerslicht. De opstopping is echter ernstiger van aard en duurt langer omdat auto's midden op kruispunten en wegdelen blijven staan en een congestie in een bepaalde richting ook direct leidt tot opstopping in andere richting doordat dit stagnerende verkeer het verkeersplein in alle richtingen blokkeert.

3. Hoe kan dit rapport als basis dienen voor het onderzoek naar luchtkwaliteit als in dit rapport zoveel aannames worden gebruikt en het nauwelijks te begrijpen is voor burgers?

14. Unsolicited proposal

De raad heeft onterecht besloten dat de ontwikkeling zonder aanbesteding wordt gegund aan de initiatiefnemer door middel van een 'unsolicited proposal'. Een term die over komt waaien uit de VS en daar [wettelijk is geborgd en tot doel heeft innovatieve ideeën en voorstellen op eigen initiatief naar voren te brengen](#).

Toen bleek dat deze werkwijze niet in overeenstemming is met de Europese richtlijnen voor openbare aanbesteding (Didam arrest) kon gedurende een korte periode, voor een belangrijk deel in een vakantieperiode, door andere ontwikkelaars bezwaar worden gemaakt. Andere belanghebbenden zoals natuur- en burgerorganisaties werden uitgesloten. Hiermee vindt de raad dat het voldoet aan de verplichting tot openbare aanbesteding. Dit heeft de schijn van vooringenomen besluitvorming en dat is niet toegestaan in ons bestuursrecht. Met dit besluit gaat de raad voorbij aan de belangen van inwoners en organisaties als Stichting Rotterdam Natuurlijk! die geen gebouwen willen op deze plek, maar juist het behoud van het bestaande groene, ruimtelijke karakter om voor Rotterdammers en de natuur, nu en in de toekomst, van grote waarde te kunnen zijn, en daarnaast beschikbaar te blijven voor toekomstige noodzakelijke waterberging en/of waterwerken.

Door de procedure zo in te richten heeft de raad de schijn van vooringenomen besluitvorming over zich heen getrokken. Dit gaat in tegen het beginsel 'fair play' van behoorlijk bestuur. Onze overtuiging is dat deze werkwijze niet wettelijk is geborgd en daarom in strijd is met de beginselen van behoorlijk bestuur.

15. Verzoek aan Raad van State

Wij verzoeken u om het bestemmingsplan te vernietigen omdat het in strijd is met ruimtelijke ordeningen en niet zorgvuldig tot stand is gekomen. Zoals in dit beroep is gepoogd aan te tonen ontbreken in het bestemmingsplan belangrijke waarborgen waarmee goede ruimtelijk ordening tot stand kan komen.

Wij zijn gaarne bereid om ons betoog nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Het bestuur van Stichting Rotterdam Natuurlijk!

Voorzitter Diederik van der Mast

Bijlage 1: Bronnen

1. Recht op leven, internationale verdragen: https://nl.wikipedia.org/wiki/Recht_op_leven
2. In Nederlandse grondwet: https://www.denederlandsegrondwet.nl/id/vghrb4vxxvz3/artikel_ii_2_recht_op_leven
3. Klimaatwet en -akkoord: hoe draagt bestemmingsplan Parkhaven bij aan de doelen in de klimaatwet welke in februari verder is aangescherpt: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/kamer_in_het_kort/wijziging-van-de-klimaatwet-afgerond-1
4. Omgevingsverordening Zuid-Holland: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR622914>
5. Milieuwetgeving: Kwaliteit van de lucht en (grond)water, grondwaterstand, (verhoging) norm geluidhinder, bezonning, biodiversiteit, hitte;
6. [Verdrag van Aarhus](#): inspraak vanaf de start en volledige transparantie bij en over milieu-aangelegenheden, Er is ook een [handleiding van de Verenigde Naties](#);
7. Algemene wet bestuursrecht, beginselen van behoorlijk bestuur
8. “ernstig verwijt”-maatstaf voor persoonlijke aansprakelijkheid (t.o.v. onrechtmatige daad)
9. [Cwh: versnelling, nadeel voor burger](#)
10. [Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens](#)
11. [Europese richtlijnen](#) relevant voor water
12. Richtlijn [2011/92/EU](#)
13. Richtlijn [2001/42/EG](#)
14. [Rapport van WUR over hittestress in Rotterdam](#)
15. [Factsheet over groen en hitte in de stad](#): WUR spreekt van een verband tussen bevolkingsdichtheid en hittestress, in eerste alinea
16. Laatste [statusrapport in KEV van het PBL](#): Meer snelheid en meer beleid (normen en kaders) nodig

Bijlage 2: Salomitactiek voor MER niet toegestaan door EIA.

← ↻ 🔒 https://www.era-comm.eu/EU_Legislation_on_Environmental_Assessments/part_2/part_2_3.html

Focus on Environmental Impact Assessment (EIA)

[Back to the start page](#) |
[Previous: Purpose and scope](#) |
[Next: Annex II projects - screening](#)

You are here: [The process of an EIA](#) - [Projects under the EIA Directive](#) - [Annex I projects - mandatory EIA](#)

The process of an EIA

Projects under the EIA Directive - Annex I projects - mandatory EIA

Article 4(1) of the EIA Directive:

Subject to Article 2(4), projects listed in Annex I shall be made subject to an assessment in accordance with Articles 5 to 10.

For projects falling under the scope of Article 4(1) and Annex I of the EIA Directive, the co-legislators have established a conclusive presumption that these projects, either given their nature (in the case of, e.g., nuclear plants, crude oil refineries or motorways) or given their size (e.g. thermal power plants with a heat output of 300 megawatts or more; airports with a basic runway length of 2100 metres or more; gas, oil, and chemicals pipelines with a diameter of more than 800 mm and a length of more than 40 km) do have significant effects on their environment. Given the nature of the conclusive presumption, there is no possibility for the developer to prove that the project, for whatever reason, does not have significant effects on the environment and all projects listed in Annex I of the EIA Directive have to undergo a mandatory environmental impact assessment.

In that respect, it is well-established case-law of the ECJ that the purpose of the EIA Directive cannot be circumvented by the splitting of projects and the failure to take account of the cumulative effect of several projects. Carrying out projects in two or more stages must not mean in practice that they all escape the obligation to carry out an assessment when, taken together, they are likely to have significant effects on the environment within the meaning of Article 2(1) of the EIA Directive.

SUBCHAPTERS

1. The process of an EIA
 - [Projects under the EIA Directive](#)
 - [The definition of "project"](#)
 - [Purpose and scope](#)
 - [Annex I projects - mandatory EIA](#)
 - [Annex II projects - screening](#)
 - [Steps of the EIA procedure](#)
 - [Scoping](#)
 - [Environmental report](#)
 - [Development consent](#)
 - [Monitoring](#)
 - [Public participation](#)
2. Further case-law on EIA (selection)

AUTHOR

[Peter Vajda](#)

LIBRARY

[Links, documents and glossary](#)

[Previous: Purpose and scope](#) |
[Next: Annex II projects - screening](#)

Bijlage 3: Bestuurscultuur

De besluitvorming over het bestemmingsplan heeft plaats in een bestuurlijke periode die door de Rotterdamse Rekenkamer zeer bekritiseerd is in meerdere rapporten. De belangrijkste zijn het rapport [over oneigenlijke bestuurlijke en politieke werkdruk](#) en het samenvattende rapport [publieke waarde in de knel](#). De gemeenteraad is hiervan op de hoogte en heeft tot op heden geen maatregelen tegen de oorzaken en gevolgen zoals deze door de Rekenkamer zijn beschreven.

Het is zeer aannemelijk dat besluitvorming over de fysieke ruimte plaats heeft onder oneigenlijke politieke en bestuurlijke werkdruk en de gemeente (financiële) risico's stelselmatig onderschat en overmoedig handelt. Zo worden geitenpaadjes voor MER besluiten toegepast, ook bekend als 'salamitactiek' en vergeet de raad stelselmatig plannen te controleren op hun bijdrage aan de landelijke en Europese doelen voor klimaat, biodiversiteit, waterkwaliteit en kwaliteit van de leefomgeving voor een goede gezondheid van mens, plant en dier.

Daarnaast is de wethouder Klimaat, Bouwen en Wonen ook bestuurslid bij DCMR. Een dubbelrol die het publieke belang geen goede dienst bewijst aldus het rapport ["Om de Leefomgeving" van commissie-Van Aartsen uit 2021](#). Neemt u in ieder geval de 10 adviezen tot u, pagina 44 t/m pagina 49. Wij zien bij DCMR dat slagkracht en onafhankelijkheid de meest urgente aandachtspunten zijn. Wij vragen ons af hoe dit rapport is ontvangen bij DCMR en het college B&W van Rotterdam en of er inmiddels stappen worden gemaakt.

Bijlage 4: Geluidhinder Drooglever Fortuynplein

Bijlage 5: Interne memo van RCE

Art. 10 lid 2 sub e WOB (gehele document)

2

Van: [redacted] <[redacted]@cultureelerfgoed.nl>
Verzonden: vrijdag 27 maart 2020 14:40
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: Parkhaven

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Beste [redacted],

De gemeente, RCE en ontwerpers hebben elkaar op 3 maart gesproken over het plan om nieuwbouw te realiseren in de strook langs Het Park, bij het Maastunneltracé en aan weerszijden van de Euromast, alle drie rijksmonumenten. Een weergave van het standpunt van de RCE staat in het verslag dat op 19/3 is rondgestuurd.

Maandag ontvingen we het stuk "ParkHaven studie inpassing Euromast". De gemeente gaf ons het verzoek door van de ontwerpers om op korte termijn een video-conference te organiseren om de studie te bespreken. Het toegezonden stuk hebben we inmiddels kunnen doornemen.

Ons advies is dat ook deze studie geen recht doet aan de monumentale waarde van dit topmonument. De Euromast is een icoon van de wederopbouw, één uit de kleine selectie van toonbeelden uit deze periode die zijn aangewezen als rijksmonument. De Euromast is onderdeel van de World Federation of Great Towers (WFGT). Dit zijn de 37 hoogste en mooiste torens van de wereld zoals de Eiffeltoren, de Burj Khalifa, het Empire State Building en de Berliner Fernsehturm.

- We adviseerden om eerst een stedenbouwkundige ruimtestudie te doen naar het grondvlak dat de Euromast nodig heeft om tot zijn recht te blijven komen als iconische uitkijktoren in het groen. Deze betekenis van de Euromast vereist gezien de ruimtelijke verschijningsvorm een aanzienlijk groter groen grondvlak dan nu wordt voorgesteld. De studie, waarin wordt voorgesteld de al eerder gepresenteerde bouwmassa's aan weerszijden 10 meter op te schuiven, voldoet niet aan dit advies en is voor ons daarom geen aanleiding om daar een video-conference aan te wijden.

Uit de studie leiden wij af dat de oplossing voor het advies van de RCE wordt gezocht in het schuiven met de voorgestelde massa's. Als dat de enige optie is om aan het voortbestaan van de essentiële monumentwaarde van de Euromast tegemoet te komen willen we hierbij aangeven dat met dergelijke aanpassingen, gezien het beschikbare grondoppervlak en de gewenste hoeveelheid bebouwing, belangrijke monumentale waarden verloren gaan. Wanneer de ruimte wordt gezocht in minder bebouwingsvlak en meer hoogte ontstaat daardoor een ander ruimtelijk probleem, namelijk de concurrentie in de hoogte. Vooralsnog moeten we concluderen dat het programma te zwaar lijkt om het voortbestaan van de Euromast als nationale en internationale icoon in het groen te continueren.

Bij bouwplannen rond dergelijke belangrijke rijksmonumenten is het gebruikelijk om eerste een analyse en een studie te doen naar kwaliteiten van het monument en te bezien wat de mogelijkheden zijn gezien de opgave. Hier worden verschillende termen voor gebruikt zoals analyse van kernwaarden, transformatiekader etcetera. Op basis van een dergelijke analyse kan bepaald worden wat de kwalitatieve en kwantitatieve uitgangspunten of randvoorwaarden zijn voor de opgave.

De RCE is nu geconfronteerd met een plan van een ontwikkelaar als 'unsolicited proposal', waardoor het gebruikelijke proces van éérst een goede analyse en het denken vanuit de kernkwaliteiten van het monument - wat zeker nodig is bij de aanwezigheid van meerdere rijksmonumenten - is geblokkeerd.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
 senior adviseur architectuurhistorie